

Медыцынскія паслугі, даступныя дыстанцыйна

Электронны рэцэпт, звесткі пра вакцынацыю ад COVID-19, дыспансерызацыя праз анкету

Набыць у аптэцы лекі па рэцэпце з дапамогай пластыкавай «зялёнай» карткі, паказаць, калі і чым ты вакцынаваўся ад каранавіруса, у мабільным дадатку, заказаць талон да ўрача праз інтэрнэт... Да гэтых паслуг ужо прызвычаліся многія беларусы. А неўзабаве іх чакаюць новыя электронныя медыцынскія магчымасці, скіраваныя на папярэджанне рызыкі развіцця неінфекцыйных захворванняў. Пра існуючыя і будучыя лічбавыя паслугі ў медыцыне нагадалі і расказалі спецыялісты Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг.

ПАПЯРЭДЗІЦЬ РАК, ЗАХВОРАВАННЕ ЛЁГКІХ, ЦУКРОВА ДЫАБЕТ...

Паслугі для выяўлення рызыкі развіцця неінфекцыйных захворванняў сістэмы кровазвароту, анкалагічных хвароб, хранічных абструкцыйных захворванняў лёгкіх і цукровага дыябета з новага года стануць даступныя на Адзіным партале электронных паслуг. Гэта паслуга 3.65.01 «Прадастаўленне звестак для выяўлення фактараў рызыкі развіцця неінфекцыйных захворванняў (ад грамадзян)» і паслуга 3.65.02 «Прадастаўленне звестак для выяўлення фактараў рызыкі развіцця неінфекцыйных захворванняў (ад медыцынскіх работнікаў)». Для медыкаў і для ўсіх астатніх людзей яны бясплатныя.

Паслугі ажыццяўляюцца на падставе анкетавання і прызначаны для фізічных асоб (пацыентаў) і медработнікаў шляхам строгай аўтэнтыфікацыі на партале (з выкарыстаннем асабістага лічбавага подпісу або ID-карткі спажыўца), расказала **Марына ДАБРАСЛАЎСКАЯ**, вядучы спецыяліст аддзела электроннай камерцыі Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг:

— Пацыенты праходзяць анкетаванне ў дачыненні да сябе асабіста. Яны аўтарызуюцца на партале і ў асабістым электронным кабінэце з даступных паслуг выбіраюць катэгорыю «Ахова здароўя», дзе ім і прадастаўляецца паслуга 3.65.01. Людзі запаўняюць анкетныя даныя, адказваюць на пытанні і па выніку атрымліваюць рэкамендацыі па дыспансерызацыі з магчымасцю наступнай іх раздрукоўкі. Файл з выніковымі адказамі чалавека і яго асабістымі данымі накіроўваецца ў асабісты электронны

кабінет установы аховы здароўя, якую сам чалавек выбірае на партале з прапанаванага паслугай пераліку устаноў.

«Атаварыць электронны рэцэпт можна не толькі ў сетцы аптэк «Белфармацыя», але і ў любой камерцыйнай аптэцы, якая падключана да сістэмы. Адзінае адрозненне ў тым, што набыць лекі па льготных рэцэптах можна выключна ў дзяржаўных аптэках. Дарэчы, сёлета было выпісана ўжо больш за восем з паловай мільёнаў электронных рэцэптаў».

Мяркуецца, што падобнае анкетаванне будзе карысным чалавеку, які зможа высветліць рызыку магчымага развіцця ў сябе пэўных хвароб. У анкеце ёсць дакладны пералік пытанняў і варыянтаў адказаў, якія вызначаны Міністэрствам аховы здароўя. І менавіта зыходзячы з адказаў пацыента, сістэмай яму будуць дадзены рэкамендацыі, падумачыла спецыяліст:

— Пытанні ў анкеце падзелены па блоках, якія датычацца сістэмы кровазвароту, дыхання і іншага. Напрыклад, у пацыента ёсць сваякі, якія пакутавалі ад анкалагічных хвароб. Ён выбірае адказ «так», і сістэма аўтаматычна выдае яму наступнае пытанне ў гэтым кірунку, а па выніках анкетавання — пэўныя рэкамендацыі наконт гэтага. Калі чалавек адказвае «не», то ў гэтым блоку магчымых хвароб пытанні яму ўжо не прапануюцца. Калі пацыент выбірае варыянт «цяжка адказаць», бо не ўпэўнены ў адказе, сістэма на ўсялякі выпадак прыраўноўвае такі адказ да станоўчага і па выніках апытанкі рэкамендуе ўсё ж абследавацца.

РЭКАМЕНДАВАНА НАВАТ ЗДАРОВЫМ

Для медыкаў паслуга 3.65.02 хутка будзе даступная ў тэставым рэжыме. Увосень

спецыялісты цэнтра што-тыднёва ў кожнай вобласці ладзілі для ўрачоў відэаканферэнцыі, падчас якіх тлумачылі, як карыстацца паслугамі. Дадаткова Міністэрствам аховы здароўя будуць высланы рэкамендацыі з пэўным алгарытмам дзеянняў для карыстання паслугай, каб медыкі маглі па прозвішчы чалавека знайсці анкету пацыента, які звернецца ў іх установу, у электроннай пошце на партале, удакладніла **Марына ДАБРАСЛАЎСКАЯ**:

— Каб мець доступ да электроннага кабінета пэўнай установы аховы здароўя на партале, медык праходзіць строгую аўтарызацыю як юрыдычная асоба і запаўняе

анкетныя даныя ад імя асобы (пацыента, які прыйшоў на прыём). Калі анкету па нейкіх прычынах грамадзянін запоўніць самастойна не можа, то ўрач у рэжыме рэальнага часу па адказах пацыента (у сваім электронным кабінэце юрыдычнай асобы з дапамогай паслугі 3.65.02) можа ўнесці звесткі ў сістэму, якая выдаць яму магчымыя рызыкі захворвання і пэўныя рэкамендацыі. Такім чынам інфармацыя паступае ў сістэму ад імя медработніка, але ж усё роўна ў дачыненні да пацыента.

Медык таксама можа адкрыць анкету, ужо запоўненую пацыентам самастойна, і на падставе рэкамендацый, якія ізноў жа выдала сістэма, накіраваць гэтага чалавека да пэўнага профільнага спецыяліста. Варта адзначыць, што якія б адказы ні даў чалавек (напрыклад, ён вядзе здаровы лад жыцця і не мае хворых сваякоў), яму усё роўна будзе рэкамендавана пракансультавацца ў спецыяліста, які агучыць, як утрымаць здароўе на ўзроўні.

ПРЫШЧЭПЛЕННЯ І ПЛР-ТЭСЦІРАВАННЯ

З 1 ліпеня ў Беларусі запрацавала Адзіная аўта-

матызаваная інфармацыйная сістэма ўліку асоб, вакцынаваных ад COVID-19. Яе стварэнне прадугледжвалася для аказання паслуг фізічным асобам, якія перамяшчаюцца па тэрыторыі Еўразійскага эканамічнага саюза з выкарыстаннем мабільнага дадатку «Падарожнічаю без COVID-19». Беларусы і іншаземцы, якія зрабілі ў нашай краіне прышчэпку ад каранавіруса, могуць загрузіць свае даныя аб вакцынацыі з сістэмы ў згаданы дадатак і прадаўжыць па патрабаванні ўпаўнаважаных на тое органаў, расказала **Ірына ЯСЮЧЭНЯ**, намеснік начальніка аддзела электроннай камерцыі, Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг:

— Спецыялісты ўстановы аховы здароўя ўносяць у сістэму ўліку вакцынаваных асоб асабістыя звесткі пра вакцынаванага: прозвішча, імя, імя па бацьку, дата нараджэння, пашпартныя даныя, грамадзянства, нумар мабільнага тэлефона. А таксама інфармацыю пра

першую дозу вакцыны (дата ўвядзення дозы, найменне прэпарату, краіна-вытворца, нумар партыі лекаў). Уводзяцца таксама звесткі пра медработніка, які ўвёў медпрэпарат: прозвішча, імя, імя па бацьку. Такая ж інфармацыя дадаецца ў сістэму пасля ўвядзення бустарнай дозы вакцыны супраць COVID-19. Усе гэтыя звесткі пасля строгай аўтэнтыфікацыі могуць убачыць вакцынаваны, установы аховы здароўя і кантралюючыя арганізацыі: камітэты па ахове здароўя і санэпідэслужбы.

Сама вакцынацыя бясплатная, а вось калі чала-

«Зялёныя» карткі — ключ да сістэмы «Электронны рэцэпт», доступ да якой маюць урачы, якія выпісваюць рэцэпты, а таксама супрацоўнікі аптэк, дзе па такіх рэцэптах прадаюцца лекі. На самой картцы ніякія рэцэпты не захоўваюцца.

веку патрэбны папярковы сертыфікат (адрасу ці праз нейкі час), за яго давядзецца заплаціць або карыстацца сертыфікатам, які аўтаматычна пасля вакцынацыі будзе ўнесены ў дадатак «Падарожнічаю без COVID-19». Калі чалавек

робіць ПЛР-тэст, патрэбны для выезду за мяжу, вынік працэдуры таксама адлюстроўваецца ў дадатку (аднак

та было выпісана ўжо больш за восем з паловай мільёнаў электронных рэцэптаў.

«Зялёныя» карткі — ключ

Паслугі для выяўлення рызыкі развіцця неінфекцыйных захворванняў сістэмы кровазвароту, анкалагічных хвароб, хранічных абструкцыйных захворванняў лёгкіх і цукровага дыябета з новага года стануць даступныя на Адзіным партале электронных паслуг.

у сістэму асоб, вакцынаваных ад каранавіруса, такая інфармацыя не ўносіцца).

«ЗЯЛЁНАЯ» КАРТКА ДЛЯ ЛЕКАЎ

З 2015 года ў Беларусі пачала ўкараняцца аўтаматызаваная інфармацыйная сістэма «Электронны рэцэпт». Усім беларусам пачалі выдавацца пластыкавыя «зялёныя» карткі для медыцынскага абслугоўвання, дзе ўтрымліваюцца персанальныя даныя чалавека: прозвішча, імя, імя па бацьку, а таксама выпісаныя на яго імя лекі. Грамадзяне з таго часу атрымалі ўжо 4 891 520 карткаў.

Міністэрства аховы здароўя падключала да работы з сістэмай толькі фармацэўтычныя аптэчныя дзяржаўныя і прыватныя ўстановы. А Нацыянальны цэнтр электронных паслуг праз тры гады пачаў пашыраць аптэчную сетку і дадаваў у сістэму аптэкі камерцыйнай формы ўласнасці. Дзякуючы гэтаму цяпер у сістэме знаходзіцца каля 80 аптэчных сетак (каля 1500 камерцыйных аптэк), заўважыла **Святлана КАРАНЕВІЧ**, начальнік аддзела электроннай камерцыі Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг:

— Цяпер атаварыць электронны рэцэпт мож-

да сістэмы «Электронны рэцэпт», доступ да якой маюць урачы, якія выпісваюць рэцэпты, а таксама супрацоўнікі аптэк, дзе па такіх рэцэптах прадаюцца лекі. На самой картцы ніякія рэцэпты не захоўваюцца, растлумачыла спецыяліст:

— Сістэма «Электронны рэцэпт» інтэгрыравана з Агульнадзяржаўнай аўтаматызаванай інфармацыйнай сістэмай (ААІС). Медработнікі ўносяць звесткі аб электронных рэцэптах у сістэму «Электронны рэцэпт» пасродкам сваіх медыцынскіх інфармацыйных сістэм (МІС), якія рэалізаваны на іх рабочых камп'ютерах. А фармацэўты ў аптэцы счытваюць інфармацыю з карткі (па яе штрыхкодзе) з сістэмы «Электронны рэцэпт» дзякуючы сваёй фармацэўтычнай інфармацыйнай сістэме (ФІС). Такім чынам МІСы і ФІСы ўзаемадзейнічаюць паміж сабой не напрамую, а праз ААІС. Работа наладжана менавіта так, бо ў агульнадзяржаўнай сістэме рэалізаваны ўсе функцыі, якія забяспечваюць абарону інфармацыі і бяспечную перадачу даных.

Фармацэўт у аптэцы бачыць прэпараты і іх дазіроўкі, прызначаныя ўладальніку «зялёнай» карткі і прадае неабходныя лекі. Атаварыць рэцэпт можна цалкам або часткова — звесткі пра гэта застануцца ў сістэме. На чарговым прыёме ўрач такім чынам зможа ўбачыць, ці выконваецца вы яго рэкамендацыі, набываючы выпісаныя лекі.

У перспектыве плануецца пераводзіць у электронны выгляд усё больш медыцынскіх паслуг, каб беларусам было яшчэ больш зручна клапаціцца пра сваё здароўе, бо, зразумела, гэта задача найперш самога чалавека.

Ірына СІДАРОК, фота аўтара.

БОЛЬШ ЧЫМ 3200 АПТЭК ПРЫМАЮЦЬ Е-РЭЦЭПТЫ!

НЦЭУ

Хочаце атаварыць е-рэцэпт?

Зрабіць гэта нашмат прасцей з электроннай паслугай 3.30.01

«Атрыманне інфармацыі з сістэмы «Электронны рэцэпт»,

пры гэтым вы можаце абраць аптэку па душы — у залежнасці ад асартыменту, цэнці размяшчэння.

Падрабязней — на адзіным партале электронных паслуг <https://platform.gov.by/>